

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XV. Quomodo Polycarpus unā cum aliis Smyrnae passus est imperante
Vero.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

Romam veniens, multos ex supradictis Hæreticis ad Ecclesiam Dei revocavit, hanc unam & solam veritatem se ab Apostolis accepisse prædicans, quæ ab ecclesiâ traderetur. et supersunt adhuc nonnulli qui illum id narrantem audiverint, Joannem Domini Discipulum cum lavandi causa balneum ephesi esset ingressus, viso intus Cerintho, mox illotum è balneo profugisse, atque in hæc prorupisse verba: fugiamus hinc, ne fortè balneum corruat, in quo est Cerinthus veritatis inimicus. Ipse etiam Polycarpus, cum ei Marcion aliquando occurrisset, dixissetque: Agnosce nos; respondisse fertur: Agnosco te primogenitum Satanæ. Ad eò religiosè cavebant apostoli eorumque discipuli, ne vel sermone tenus miscerentur cum ullo eorum qui veritatem adulterabant. Quemadmodum & paulus dixit: Hæreticum hominem post unam aut alteram admonitionem devota, sciens hujusmodi hominem perversum esse, & suo ipsius iudicio condemnatum peccare. exstat etiam epistola polycarpi ad philipenses luculentissima, ex qua quicumque salutis suæ curam gerunt, poterunt si volent, & formam fidei illius, & prædicationem veritatis cognoscere. Hactenus Irenæus. Ceterum polycarpus in illa quæ etiamnum exstat ad philipenses epistola, utitur quibuldam testimoniis ex priore petri epistola desumptis. Interim antonino cognomento pio post secundum ac viceimum Imperii annum mortuo, M. aurelius Verus qui etiam Antoninus dictus est, ejus filius cum Lucio fratre successit.

A δημήσας τῇ Π' ὥμῃ, πολλὰς δὲ τῶν αἰρετικῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Θεᾶς, μίαν καὶ μόνην ταύτην ἀληθινήν καὶ κληρονομήσαν τῶν ἀποστόλων παρεληφέναν τὴν ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀποδομένην. καὶ οἱ ἀκηκοότες αὐτῆς, ὅτι Γωάννης ὁ τῆς Κυριακῆς μαθητὴς ἐν τῇ Εὐφρώσῃ πορεύθει ἐξ Ἰσραὴλ, ἰδὼν ἐς τὸ Κῆρυθον, ἐξήλασε τὴν βαλανείαν καὶ λέσασα μὲν αὐτὴν, ἀλλ' ἐπειπὼν, φύγωμεν μὴ τὸ βαλανεῖον συμπίσῃ, ἐνδον ὄντος Κηρύθου τῆς ἀληθείας ἐχθρῆς. καὶ αὐτὸς ὁ Πολύκαρπος Μαρκίῳ ποτὲ εἰς ὅψιν αὐτῶν ἐλθόντι καὶ Φαρισαίῳ Πηνυώσκει ἡμᾶς, ἀπεκρίθη Πηνυώσκῳ τὸν πρεσβύτερον ἔχοντα τὸν σατανᾶ. τὸς αὐτοὺς ἀποστόλοις καὶ μαθηταῖς αὐτῶν ἔχον διδασκαλίαν, πρὸς τὸ μὴ ὁ μὲν λόγος κοινωνεῖν πᾶσι τῶν αἰρετικῶν ὁ δὲ τὴν ἀλήθειαν, ὡς καὶ Παῦλος Εὐφρώσῃ. αἰρετικὸν ἄνθρωπον μὴ μίαν καὶ ἀποδομένην βαλανείαν ἀποδομένην εἶδὼς ὅτι ἐξ Ἰσραὴλ ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει ὡς αὐτοὶ τακτικῶς. ἐστὶ καὶ Πιστολὴ Πολυκάρπου πρὸς Φιλιππησίους γεγραμμένη ἱκανωτάτη, καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς πίστεως αὐτῆς καὶ τὸν ρυθμὸν τῆς ἀληθείας, οἱ βελομήριοι καὶ φερόμενοι τῶν ἐκκλησιῶν ὡς ἀληθείας, διδάσκοντες ταῦτα ὁ Εὐφρώσῃ. ὁ δὲ Πολύκαρπος τῇ δηλώσει πρὸς Φιλιππησίους αὐτῆς γραφῆς φερόμεν εἰς δεξιὰς καὶ ἀριστερὰς ποιῶν μαρτυρίαν διὰ τῆς Πέτης πρεσβυτέρας Πιστολῆς. Ἀντιφώνων μὲν δὲ τὸν εὐσεβεῖ κληθέντα, εἰκοσὸν καὶ ὀκτώ τερσὶν ἐτὶ τῆς δεξιᾶς διανύσαντα. Μακεδὼν Αὐγῆλιος Οὐγῆρος ὁ καὶ Ἀντωνίου ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ Λεβὼ ἀδελφὸς διαδέχεται,

D

CAPUT XV.

Quomodo Polycarpus una cum aliis Smyrnae martyrium passus sit imperante Vero.

Huc refer
cap. 34.
& 35. l. 3.
Niceph.

Qua tempestate cum gravissimi persecutionum motus Asiam concussissent, Polycarpus vitam martyrio terminavit. Cujus exitum, prout literarum monumentis proditus hodieque circumfertur, huic historiae necessariò inferendum putavi. Est autem epistola, ecclesiae illius quam Polycarpus regebat nomine ad ecclesias Ponti scripta, quaecumque Polycarpo acciderant exponens his verbis: Ecclesia Dei quæ est Smyrna, Eccle-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ΄.

Ὅπως κατὰ Οὐγῆρον ὁ Πολύκαρπος ἑμαῖς ἑτέροις ἡμαρτυρήσῃ ἐν τῇ Σμυρναίων πόλει.

ΕΝ τῇ τῷ ὁ Πολύκαρπος μεγίστην τὴν Ἀσίαν ἀναθροῦνησαντων διωγμῶν, μαρτυρίῳ τελεῖται. ἀναγκασιότατον ὅτι αὐτῶν τὸ τέλος ἐγγράφως ἐπὶ φερόμενον, ἡγεμαῖα δὲ μνήμη τῆς ἰστορίας τῆς δὲ κατὰ θεοῦ. ἐστὶ δὲ ἡ γεγραμμένη ἐκ πρεσβυτέρων αὐτῶν ἐκκλησίας γέγονε, ταῖς καὶ Πόντον παρρησίας τὰ κατὰ αὐτὴν δόξα μαρτυροῦσα διὰ τῶν. ἡ ἐκκλησία τῆς Θεᾶς ἡ παρρησία Σμύρναν, τῇ παρρησίᾳ φιλομένη

φιλομηλίῳ· καὶ πάσαις ταῖς καὶ πάντα τόπον
ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας παρρησίας, ἐ-
λεος, εὐφροσύνη καὶ ἀγάπη Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πληθυνθείη. ἐγράψαμεν
ὑμῖν ἀδελφοὶ τὰ καὶ τὰς μαρτυρήσωντας, καὶ
τὸν μακάριον Πολύκαρπον. ὅστις ὡς παρὰ τὴν
σφραγίδας διὰ τῆς μαρτυρίας αὐτοῦ, κατέ-
παυσεν τὸν διωγμὸν. τούτοις ἐξῆς παρὰ τὸ ἀμφὶ
τὸν Πολύκαρπον διηγήσεως, τὰ καὶ τὰς λοιπὰς
ἀνισορροίας μάρτυρας, οἷας ἐνίσταται παρὰ τὰς
ἀληθινὰς ἐνεδείξαντο διαγεγραμμένους. καὶ
πλήξαι γὰρ φασὶ τὰς ἐν κύκλῳ παρρησίας. B
θεωμνύοντες, τότε μὲν μάλιστα μέχρι καὶ τῶν ἐν-
δοσίων φλεβῶν καὶ ἀρτηριῶν καὶ αἱμανομέ-
νους. ὡς ἡδὴ καὶ τὰ ἐν μυχοῖς διατρήσει τὰ σώ-
ματι· σπλάγχνα τε αὐτῶν καὶ μέλη κατέ-
λύεσθαι τότε ὅτε τὰς διὰ τὴν θαλάσσης κήρυκας,
καὶ πᾶς ὁμοῦς ἐκείνων ἐκείνων ἐκείνων,
καὶ διὰ πᾶν εἶδος κολάσεων καὶ βασά-
νων παρρησίας. καὶ τέλει τῆς θρησκείας εἰς βορρᾶν
παρρησίας. μάλιστα ὅτε ἐκείνων δια-
πρὸς λατὸν ἡναιότατον Γερμανικόν, ὑπο-
βρωμῶτα σὺν θεῷ χάριτι τῷ ἐμφυτῶν πρὸς
τὸν θάνατον· ὅτε καὶ δειλίαν βελομένην C
γένοιτο τὸ ἀνδραγαθὸν πείθειν αὐτόν, παρρη-
σίαν τε τῷ ἡλικίαν. καὶ ἀνδραγαθὸν κο-
μιδῇ νέον ὄντα καὶ ἀκμαῖον, οἷον ἐαυτὸν λα-
βεῖν. μὴ μελετῆσαι παρρησίας ὅτε ἐκείνων
παρρησίας ἐαυτὸν τὸ θηρίον, μονοεχὶ βιασά-
μενον καὶ παρρησίας, ὡς ἀνταχθὲν τὸ ἀ-
δικεῖν καὶ ἀνόμιμον αὐτῶν ἀπαλαλῆν. τέτοιον
ὅτε ἐκείνων διαπρὸς τὸ θάνατον τὸ πᾶν πληθύνει
δοθαυμάσαν τῆς ἀνδρείας τὸν Θεοφιλῆ
μάρτυρα, καὶ τῷ καθόλου τῷ γένει τῷ χριστι- D
ανῶν δέξασθαι, ἀπρόως ἐκείνων ἀρξάμενος αἰετὰς
αἰετὰς ἡλείων Πολύκαρπον. καὶ δὴ πλείους
ἐκείνων βοαῖς ἡναιότατος παρρησίας, Φρύγα
ἡναιότατος γένος καὶ τῷ νομα, νεώτερον ἐκ τῆς
Φρυγίας ἐκείνων. ἰδόντα τὰς θήρας, καὶ τὰς
ἐκείνων ἀπειλὰς, καὶ πληθύνει τὴν ψυχὴν
μαλακιδίαν. καὶ τέλει τῆς ζωῆς ἐν-
δεῖναι. ἐδήλως ὅτε τὸν ὁ τῆς παρρησίας
γραφῆς λόγος παρρησίας ἐργον, ἀλλ' ἐκ
ἐκείνων ἐκείνων ἐκείνων τὰ δικαστήρια σὺν ἐτέ-
ροις ἀλόγιστα δὲ οὐκ ὁμοῦς, καὶ φανερὰς ὑπο-
δαγμα τοῖς πᾶσι παρρησίας. ὅτε μὴ ἐκεί-
νοις τοῖς τοῖς ῥητορικῶς καὶ ἀνδραγαθῶς

fixæ Dei apud Philomelium, & omni-
bus ubicunque terrarum sanctæ & Ca-
tholicæ ecclesiæ populis, misericor-
dia, pax & caritas Dei Patris, &
Domini nostri Jesu Christi multiplice-
tur. Scripsimus vobis fratres, tum
de reliquis martyribus, tum de bea-
to Polycarpo, qui martyrio suo velut
signaculo quodam persecutioni finem
imposuit. Post hæc antequam Poly-
carpi martyrium narrare aggrediantur,
ea prius commemorant quæ ad reli-
quos martyres spectabant. Et quan-
tam animi constantiam in doloribus
perferendis ostenderint, perscribunt.
Obstupescabant, ajunt, omnes qui
aderant cum illos viderent partim fla-
gris ad intimas usque venas & arterias
laniatos; adeo ut corporis membra
penitus recondita, & viscera ipsa con-
spectui paterent: partim concharum
quæ buccina dicuntur testis, & præ-
acutis quibusdam spiculis humi con-
stratis superpositos, & omni suppli-
ciorum ac tormentorum genere ex-
cruciatos: bestiis denique, ut ab iis-
dem laniarentur, objectos. Præcipue
verò enituisse dicunt generosissimum
Germanicum, qui divina adjutus gra-
tia, mortis metum corpori à naturâ
insitum superavit. Nam cum Procon-
sul verbis eum flectere vellet, admo-
nensque illum ætatis, oraret ut me-
mor adolescentiæ suæ sibi ipse parce-
ret, ille nihil cunctatus, ultro in se at-
traxisse bestiam dicitur, propemo-
dum eam adigens ac stimulans, quò
ab hoc impio injustoque sæculo velo-
cius abscederet. Porro post illustrem
hujus interitum, universa multitudo,
tum divini martyris fortitudinem,
tum totius Christianorum generis vir-
tutem magnopere admirata, repente
acclamare cæpit: tolle impios: Poly-
carpus requiratur. Secuto dehinc
post hujusmodi acclamations gravissi-
mo motu, Quintus quidam natione
Phryx, qui nuper ex Phrygia advene-
rat, cum feras & quæ præterea inten-
tabantur tormenta vidisset, fracto ani-
mo expavit, tandemque vitæ retinen-
dæ studio cessit. Hic porro Quintus
ut in eadem epistola docetur, teme-
ritate quadam ac levitate ductus, non
cum pio ac religioso metu, unâ cum
aliquot aliis ad Tribunal profiluerat.
Sed continuo captus, illustre docu-
mentum omnibus præbuit, ne præcipi-
ti audacia sine ullo infirmitatis suæ re-

spectu huiusmodi periculis sese objicerent. Et de his quidem haecenus. Admirandus autem ille Polycarpus, primum quidem cum haec accepisset, nullatenus commotus est, sed tranquillo serenoque animo perstitit. Statueratque ibidem in urbe remanere. Verum obsecrantibus familiaribus hortantibusque ut se inde subduceret, in eorum sententiam flexus, ad agrum quemdam civitati proximum secessit. Ibi cum paucis comitibus degens, die noctuque continuis orationibus, nec alii praeerea intentus operi perseverabat: vota precisque ad Deum faciens pro pace ac tranquillitate omnium quae ubique terrarum sunt ecclesiarum. Id enim ille antea semper facitare consueverat. Ceterum triduo antequam comprehenderetur, noctu inter orandum solutus in fomnum, videre sibi visus est cervical quo caput reclinabat, totum repente flamma consumptum. Quam ob causam e somno excitatus, statim visum suum adstantibus exposuit; idque quod sibi eventurum erat praenuntians, familiaribus suis aperte praedixit se pro Christo flammis absumptum iri. Porro cum omni studio ac diligentia incumberent qui eum pervestigabant, rursus fratrum affectu & caritate compulsus, ut ajunt, ad aliam villam commigravit. Nec multo post ipsi qui eum perlequebantur, eod devenerunt. Correptisque duobus quos ibidem repererant pueris, cum eorum alterum verberibus cecidissent, perducti sunt ab illo ad diversorium Polycarpi. Ingressique sub vespertam, hominem offendunt in superiore caenaculo quiescentem. Qui cum ex eo loco proripere se in aliam domum facile posset, id tamen neglexit, dicens: Fiat voluntas Domini. Simulatque igitur adesse illos compertit, descendens, ut in eadem epistola scriptum habetur, hilari ac placido vultu homines compellavit. Ad eod ut illi qui Polycarpum nequaquam noverant, miraculum quoddam sibi cernere viderentur, provecam illius aetatem, & gravitatem constantiamque animi contemplantes: mirarenturque tantum studii adhiberi, ut ejusmodi senex comprehenderetur. At ille nihil cunctatus, continuo mensam hominibus apponi jubet: deinde eos ad copiosas epulas invitat, unius horae spatium ad orationem sibi concedi postulans. Quod cum ab illis impetrasset,

A καὶ αὐτοὶ μὲν ἀλλὰ ταύτην μὲν εἶχε πέρας τῆς
καὶ τέρας, τὸν γε μὴν θαυμασιώτατον Πολυ-
καρπον, τὰ μὲν πρῶτα τέτων ἀκράτεια
ἀτάραχον διαμέναι, εὐσταθὲς τὸ ἦθος καὶ ἀ-
νὴτον φυλάττειν, βιάσασθαι τε αὐτὸν καὶ τῶν
πόλιν ἀπειμῆναι, πειδέντα γε μὲν ἀνέκοιτο
τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, καὶ ὡς ἀν' ὑπεξέλθοι ἀπὸ
καλῶσι, παρελθεῖν εἰς ἐ πόρρω διεστώτα τῆς
λεως ἀγρόν. διατρέχειν τε σὺν ὀλίγοις ἐνταῖθα,
ἀνύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἔπ' ἑτέρον πρῶτον
τα, ἢ ταῖς πρὸς τὸν Κύριον διακαρτεροῦντα.
B χαῖς δι' ὧν δέσας καὶ ἱκετεύειν, εἰς ἐνὶ ὧν
μυρον ταῖς ἀνα πάσαν τῶν οἰκισμένων ἐκκλη-
σίαις, τέτο γὰρ καὶ εἶναι ἐκ τῶν πάντων αὐτῶν σω-
θῆς. καὶ δὴ εὐχόμενον, ὃν ὁπασία τριῶν πρὸς
ἐν ἡμερῶν τὴν συλλήψεως, ἀνύκτωρ ἰδεῖν τὸ
κεφαλῆς αὐτῶν σῶμα ἀδρόως ἔσως ὑπὸ π-
ρὸς φλεχθέν, δεδ' ἀπαντῶντα, ἔξυπνον ὃ δὲ
τέτω γρόμνον, εὐθὺς ὑπερμυνοῦσθαι τῶν
παρῶσι τὸ φανέν, μονοναχὶ τὸ μέλλον προ-
θεασίαντα, ὡς αὖτε ἀνιπτόντα τοῖς ἀν-
αὐτὸν, ὅπ' ἰδοὶ αὐτὸν διὰ Χερσὶν πυρὶ τῶν
C ζῶν μεταλλάξαι. Ἐπικειμένων δὲ ὧν σω-
πᾶσι παρὰ τῶν ἀναζητῶντων αὐτὸν, αὐτὸν
ὑπὸ τῆς ἑαδελφῶν διαθέσεως καὶ σφοδρῆς ἐν-
θεδιασμένον, μετασθῆναι φασὶν εἰς ἑτέρον
ἀγρόν. ἔνθα μετ' ἐπλείστον τῶν σιμελαυνόντων
ἐπελθεῖν, δύο τε τῶν αὐτότε συλλαβῶν πα-
δων ὧν θάτερον αἰκισμένους, ἐπιστήναι
αὐτῶν τῇ ἑα Πολυκαρπὸς καὶ ἀγωγῇ. ὁ μὲν γὰρ
ὥρας ἐπελθόντας, αὐτὸν μὲν εὐρεῖν ὃν ὑπε-
ρῶ καὶ ἀκαίμῳ ὅθεν διωκτὸν ὃν αὐτὸν ἐν
ἐτέραν μετασθῆναι οἰκίαν, μὴ βεβηλῶς, εἰπα-
D τα τὸ θελημα ἑα Κυρίως γνώστω. καὶ δὴ μακάριον
παρῶντας ὡς ὁ λόγος φησὶ, καταβάς αὐτῶν
διελέξατο, εὖ μάλα φαιδρῶ καὶ πρῶτα
προσώπῳ. ὡς καὶ θαύμα δοκεῖν ὅραν τῶν π-
λαι ἑα ἀνδρὸς ἀγνώτας, ἐναποδελήσαντας
τῆς ἡλικίας αὐτῶν παλαιῶν, καὶ τῶν σεμνῶν καὶ
εὐσταθῶν προσώπων. καὶ εἰ τοσαύτη γρόμτος αὐ-
τῶν δὴ ὑπερῶ τοιαύτη συλληφθῆναι πρὸς ἐν-
την. ὃ δὲ ἐμελλήτας, εὐθέως τρέπεται αὐτῶν
τοῖς ἀξιοτετέταιν προσάγει. εἰτα πρὸς
φῆς ἀφθόνως μεταλαβῆναι ἀξιοῖ, μίαν τῶν
ὥρας ὡς ἀν' ἐπιοσεύετο ἀδελῶς, παρ' αὐ-
τῶν αἰτεῖται. Ἐπὶ τρεψάντων δὲ, ἀναστὰς
χετο. ἐμπλεως τῆς χάριτος ὧν ἑα Κυρίου

ὡς ἐκπλήρης τὰς παρρησίας ἀκρωμένους
 ἐυχόμενοι αὐτῶν, πολλὰς τε αὐτῶν μέλαιναι
 ἦσαν, ὅππῃ τοιούτον ἀναρεῖς μέλαιναι σεμνόν
 καὶ θεοπρεπὴ πρεσβύτην. ὅππῃ τοιούτῳ
 αὐτῶν γραφὴ καὶ λέξις ὡς πῶς τὰ ἐξῆς τῆς
 ἱστορίας ἔχει. ἐπεὶ δὲ ποτε κατέπαυσεν τὴν
 προσευχὴν, μνημονεύσας πάντων, καὶ τῶν
 πώποτε συμβεβληκότων αὐτῶν. μικρῶν τε
 καὶ μεγάλων, ἐνδόξων τε καὶ ἀδόξων. καὶ
 πάσης τῆς τῶν οἰκουμενικῆς καθολικῆς ἐκ-
 κλησίας, τῆς ὥρας ἐλθούσης τῆς ἑξῆς, ὅνῃ
 καθίσαντες αὐτόν, ἤγον εἰς τὴν πόλιν, ὅνῃ
 βασιλεὺς μεγάλῃ. καὶ ὑπὸ τῆς αὐτῆς οἰ-
 κονομίας ἡρώδης καὶ οὐπάτης αὐτῆς Νικήτης.
 οἱ καὶ μετὰ τὴν αὐτὴν εἰς τὸ ὄχημα, ἐπειθὺ
 ἀνακαθίσαντες αὐτὸν καὶ λέγοντες. τί γὰρ κακόν
 ἐστὶν εἰπεῖν Κύριε Καίσαρ, καὶ εὖσαι καὶ δια-
 σώσεισαι; ὁ δὲ τὰ μὲν πρῶτα οὐκ ἀπεκρί-
 νατο. ὅππῃ τῶν αὐτῶν, ἔφη. ἐ μέλλω
 πρῶτον οὐ συμβεβλημένον μοι. οἱ δὲ δοτοὶ χόν-
 τες τοῦ πείσαι αὐτόν, δεινὰ ῥήματα ἔλεγον,
 καὶ μὴ σπασθῆς καθήρου. ὡς καπνὸς ἀπὸ
 τῆς ὀχμῆς, ἀποσπασθὲν τὸ ἀνελκήμενον. ἀλ-
 λὰ γὰρ μὴ ἐπηρεαζέμεθα οἷα μηδὲν πεπονθώς,
 ἀλλὰ μὲν μὴ σπασθῆς ἐπορεύετο, ἀγόμε-
 νος εἰς τὸ σταδίον. θορύβος δὲ τηλικύτης ὅνῃ
 ὅν τῶ σταδίῳ, ὡς μὴ δὲ πολλοῖς ἀκρωτέ-
 ρως, τῶ Πολυκαρπῷ εἰσιόντι εἰς τὸ σταδίον
 φωνὴ ἔξ ἑρανεῖς γέγονεν. ἴσχυε Πολύκαρ-
 πος καὶ ἀνδρίζεσθαι. καὶ τὸν μὲν εἰπόντα ἐδὲ εἰς
 εἶδεν τὴν φωνὴν τῶν ἡμετέρων πολλοὶ
 ἤκουσαν. ἀποσπασθὲν οὖν αὐτῶν, θόρυ-
 βος ἦν μέγας, ἀκρωμένων ὅππῃ Πολύκαρ-
 πῳ συνείληπται. λοιπὸν οὖν προσελθόντα
 ἀνθρώπων οὐκ ἀνύπαρκτον, εἰ αὐτὸς εἴη Πολύκαρ-
 πος. καὶ ὁμολογήσαντος, ἐπειθὺ δὲ νεῖδαι
 λέγων. αἰδέσθητε σε τὴν ἡλικίαν. καὶ ἑτερο-
 τετοῖς ἀκόλυσθα, ἀ συνήθεις αὐτοῖς ἐστὶ λέ-
 γεν. ὁμοσον τῷ Καίσαρι τύχην. μετὰ
 νόησον εἰπὼν αἶρε τὰς ἀθέτας. ὁ δὲ Πολύκαρ-
 πος ἐμβριθεὶς τῷ προσώπῳ εἰς πάντα τὸν
 ὄχλον τὸν ἐν τῷ σταδίῳ ἐμβλέψας, ὅππῃ
 σπασθὲν αὐτοῖς τὴν χεῖρα, σπασθῆς τε καὶ ἀνα-
 βλέψας εἰς τὸν ἑρανον, εἶπεν αἶρε τὰς ἀ-
 θέτας. ἐλκεμὲν δὲ τῶ ἡγεμῶνι, καὶ λέγον-
 τῶ ὁμοσον καὶ ἀπολύσω σε. λοιπὸν οὖν
 τὸν οὐρανὸν ὡς οὐρανὸν οὐρανὸν οὐρανὸν

A confurgens orare cœpit, in tantum di-
 vinâ repletus gratiâ, ut mirarentur om-
 nes qui aderant, precantem illum
 auscultantes: multisque illorum jam
 pœniteret, quod tam venerabilis ac di-
 vinus senex jamjam esset interficien-
 dus. Deinde in supradicta epistola hæc
 de illo referuntur iisdem planè verbis:
 Postquàm precationis finem fecit, in
 qua omnium qui cum ipso unquam ver-
 sati fuissent, magnorum juxta atque hu-
 milium, nobilium & obscurorum, to-
 tiusque ecclesiæ Catholicæ per univer-
 sum terrarum orbem diffusæ mentio-
 nem fecerat, cum jam hora adesset pro-
 ficiscendi, asino eum imponentes, in
 civitatem deduxerunt die magni
 Sabbati. pergenti fortè fortuna occur-
 rit ei Herodes Irenarcha, & pater ejus
 Nicetes. Qui cum vehiculo suo eum
 accepissent, assidentes persuadere ei
 conabantur ejusmodi verbis: Quid-
 nam mali est, inquit, dicere hæc ver-
 ba, Domine Cæsar: & sacrificare, at-
 que ita incolumem evadere. At ille ini-
 tio quidem nihil respondit. Instanribus
 autem ipsis: nunquam, ait, id faciam
 quod suaderis. Tum illi cum persuade-
 re Polycarpo minimè possent, convicia
 in eum jacentes, hominem è curru de-
 ponunt tanto cum impetu, ut è vehicu-
 lo descendens tibiam læderet. Verùm
 ille nullatenus commotus, perinde ac
 si nihil mali passus esset, alacri animo
 properans pergebat ad stadium, dedu-
 centibus eum satellitibus. Cum verò
 tantus esset tumultus in stadio ut pauci
 exaudire possent, vox quædam è cælo
 delapsa ad Polycarpum stadium ingre-
 dientem pervenit hujusmodi: Fortis
 esto Polycarpe, & viriliter age. Et is
 quidem qui hanc vocem ediderat, à ne-
 mine est visus. Ipsa verò vox à plerisque
 nostrorum exaudita est. Cumq; ad tri-
 bunal adductus esset, ingens omnium
 clamor excitatus est, audientium com-
 prehensum esse Polycarpum. Porro ac-
 cedentem interrogavit proconsul, ipse-
 ne esset Polycarpus: cum ille fateretur,
 suadere cœpit proconsul ut Christum
 negaret: Reverere, inquit, ætatem
 tuam, aliaque his similia adjiciens quæ
 illi proponere consueverunt: Jura per
 genium Cæsaris: Respice: dic, Tolle
 impios. Tum Polycarpus gravi ac se-
 vero vultu turbam omnem, quæ in
 stadio erat contuens, manumque in
 eos intendens, non sine gemitu subla-
 tis in cælum oculis dixit: Tolle impios. Cum
 instaret proconsul, diceretque: Jura, &

protinus te dimittam: dic convicia ad-
versus Christum. Polycarpus respon-
dit: Sex & octoginta continuos annos
ei ministravi, nec ulla me unquam affe-
cit injuria: & quomodo possum impiè
loqui adversus Regem meum aucto-
remque salutis meæ? Urgente rursus
Proconsule, ac dicente: Iura per ge-
nium Cæsaris: Polycarpus dixit: Siqui-
dem, inquit, ambitiosè contendis, ut
ego per genium quem vocas Cæsaris ju-
rem, simulans te ignorare quis sim, audi
liberè profitentem: Christianus sum.
Quòd si Christiani cultus rationem cupi-
as agnoscere, da mihi dici spatium, &
audies. At proconsul, persequens, inquit,
populo. Polycarpus dixit: Tibi quidem
rationem reddere non me piget. Præ-
ceptum enim nobis est: ut Magistrati-
bus & Potestatibus à Deo constitutis
honorem debitum exhibeamus, qui
nobis ipsis nihil noceat. Illos verò pa-
rùm dignos censo quibus fidei nostræ
rationem reddam. Tunc proconsul:
præsto sunt, inquit, bestię, quibus te
objecturus sum, nisi sententiam muta-
veris. Polycarpus dixit: Acceriscas eas.
Neque enim nobis à melioribus ad de-
teriora mutabilis mens est. Pulchrum
quidem atque honestum ducimus à vi-
tiis ad virtutem transcurrere. Ad hæc
proconsul: quando, inquit, bestias sper-
nis, faxo ut incendio domeris, nisi sen-
tentiam mutes. Ignem minaris, ait Po-
lycarpus, qui ad horæ spatium ardet,
statimque extinguitur. Ignoras scilicet
illum futuri iudicii æternæque damna-
tionis ignem, qui impiorum supplicio
reservatur. Sed quid cessas? profer
quodcunque volueris. Hæc & alia plu-
ra cum diceret, fiducia simul & gaudio
replebatur, & in vultu ejus gratia qua-
dam emicabat. Tantumque absuit ut
iis quæ ipsi dictæ erant, territus concideret.
Quin contrà ipse proconsulat-
tonitus stetit, misitque præconem qui
in medio stadio ter pronuntiavit: Po-
lycarpus se Christianum esse professus
est. Quo audito statim universa multi-
tudo Gentilium ac Judæorum qui Smyr-
nam incolebant, incredibili furore &
ingenti strepitu acclamavit: Hic est do-
ctor Asiæ & pater Christianorum, ever-
sor numinum nostrorum, qui multis
præcipit ne sacrificent, neve deos im-
mortales adorent. Hæc dicentes incla-
mabant, rogabantque philippum asiar-
cham, ut leonem adversus polycarpum
emitteret. At ille negavit id sibi licere,

Α τὸν Χρυσόν. ἔφη ὁ Πολύκαρπος· ὁ γδοήκοντα
καὶ ἑξέτη δαλέω αὐτῷ, καὶ ἑδέν με ἠδύνα-
σε. καὶ πῶς δύναμαι βλασφημῆσαι τὴν
βασίλειά μου, τὸν σώσαντά με. Πηλὸν
τοῦ ὅτι πάλιν αὐτῷ καὶ λέγοντι, ὁμοῖον τὸ
Καίσαρος· τὸ γὰρ ὁ Πολύκαρπος, εἰ πο-
δοξῆς φησὶν ἵνα ὁμοῖον τῷ Καίσαρι· τι-
χῶν, ὡς λέγεις παρρησιάζομαι ἀγνοῶν
ὡς εἰ μὴ, μὴ παρρησίας ἄλλος χριστιανὸς εἴ-
μι· εἰ ὅτι θέλεις τὸν τῷ χριστιανισμῷ μαθεῖν λόγον,
δὸς ἡμέραν καὶ ἀκασσον. ἔφη ὁ ἀνθύπατος,
Β πείσον τὸν δῆμον. Πολύκαρπος ἔφη· σε μὲν
καὶ λόγῳ ἠξίωσα. δεδιδαίμεθα γὰρ δεχέσθαι
καὶ ὁμοῖον τῷ Θεῷ τεταμένους, πῶς γὰρ
τὸ παρρησιάζομαι μὴ βλάπτειν ἡμᾶς
ἀπομένον· ἐκείνους ὅτι ἀπὸ ἀξίας ἡγεῖται
ἀπολογεῖσθαι αὐτοῖς. ὁ ὅτι ἀνθύπατος· εἰπέ
θνητὰ ἔχω τέτοις σε παρρησιάζομαι ἵνα μὴ με-
τανοήσῃς· ὁ ὅτι εἶπεν. καλεῖ ἀμετάβητος· γὰρ
ἡμῖν ἡ δὲ τῷ κρείττονι ὅτι τὰ χεῖρα με-
τάνοια. καλὸν ὅτι μετάνοια δὲ τῷ χεῖρα
πῶν ὅτι τὰ δίκαια. ὁ ὅτι πάλιν παρὲς αὐτῶν
C πυρὶ σε ποιήσω δαμασθῆναι, ἵνα τῷ θνητῷ
καταφρονῇ, ἵνα μὴ μετάνοια. Πολύκαρ-
πος εἶπε· πῶς ἀπειλῆς παρὲς ὡραν καί με-
νον, καὶ μετάνοια σθένος μετάνοια. ἀγνοῶς γὰρ
τῆς μετάνοιας κρίσεως καὶ αἰωνίης κολασεως· ἵνα
ἀσεβέσι τῷ μετάνοια πῶς. ἀλλὰ· τί βραδύνεις;
Φέρε ἀβλαβερά· ταῦτα ὅτι καὶ ἕτερα πλείονα λε-
γων, θάρσυνε καὶ χαρὰς ἐνεπίμπλασθαι, καὶ τῷ
παρρησιάζομαι αὐτῷ χαρὰς ἐπληρέτω. ὡς τῷ
μὴ μόνον μὴ συμπεσεῖν ταραχθέντα· ἵνα τῷ
λεγομένῳ παρὲς αὐτὸν, ἀλλὰ τέναντιον τῷ
ἀνθύπατον ἐκστῆναι, πέμψαι τε τὸν κήρυκα
D καὶ ἐν μέσῳ τῷ σταδίῳ κηρύξαι τῷ Πολύ-
καρπῳ· ὁ μολόγησεν ἑαυτὸν χριστιανὸν εἶναι·
τάτῃ λεχθέντι· ἵνα τῷ κήρυκι, πᾶσι τοῖς
πληθεσὶ ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων τῶν τῷ Συμμε-
κατοικούντων, ἀκαταχέτω θυμῷ καὶ με-
γάλη φωνῇ ἐβόα· ἕως ἐπὶ τῆς Ἀσίας διδά-
σκαλος. ὁ πατήρ τῶν χριστιανῶν. ὁ τῶν ἡμε-
τέρων Θεῶν καθαίρετης. ὁ πολλὰς διδάσκων
μὴ δύειν μὴ ὅτι παρρησιάζομαι. ταῦτα λέγον-
τες, ἐπεβόων ὁ κήρυκ τὸν Ἀσάχλιν Φίλιπ-
πον· ἵνα ἐπαφῇ τῷ Πολύκαρπῳ λέοντα. ὁ ὅτι
ἔφη μὴ εἶναι ὁδὸν αὐτῷ, ἐπεὶ δὴ πεπλη-
ρώκει τὰ κηρυγέσια. τότε ἔδοξεν αὐτῷ

ὁμοθυμαδὸν ἐπιβοῶσαι, ὥς τε ζῶντα τὸν Πολύκαρπον κατακαῦσαι. ἔδει γὰρ τὸ τῆς φανερωθείσης αὐτῷ ἐπιτεθεσσομένης φανερῶς πληρωθῆναι. ὅτε ἰδὼν αὐτὸ καὶ ὁρῶντες περὶ τοῦ ὁμοθυμαδὸν ἐπιβοῶντος, εἶπεν ὁ πρεσβύτερος τοῖς μετ' αὐτοῦ πιστοῖς προφητικῶς. δὲ με ζῶντα κατακαῦσαι. ταῦτα οὖν μετὰ τοσούτοις τάχως ἐγένετο, καὶ ἄπὸν ἠελέγετο. τῷ ὅχλῳ τὸ ἄχρημα συναγαγόντων ἐκ τῶν ἐργαστηρίων καὶ ἐκ τῶν βαλανείων ξύλα καὶ φρύγανα, μάλιστα Ἰουδαίων περὶ τῶν, ὡς ἔσας αὐτοῖς, εἰς τὸ τοῦτο ὑποσκευντῶν. ἀλλὰ ὅτε ἡ πυρὰ ἤτοι μάστις, διποτέρῳ ἐαυτῷ πάντα τὰ ἱμάτια, καὶ λύσας τὴν ζώνην, ἐπαίρειτο καὶ ὑπολύειν ἑαυτὸν. μὴ περὶ τὸν τῶν ποσῶν, διὰ τὸ αἰετῶν τῶν πιστῶν ἀπεδράζειν ὅς περὶ τὰ χιὼν τῶν χερσῶν αὐτοῦ ἐφάπτηται. ἐν παντὶ γὰρ ἀγαθῆς ἐνεκεν πολιτείας καὶ περὶ τὴν πολιὰς ἐκκεκόςμην. εὐθέως οὖν αὐτῷ περὶ τῶν ταῦ πρὸς τὴν πυρὰν ἡμεροσμίαν ὄργανα. μελλόντων ὅτι αὐτῶν καὶ περὶ τῶν αὐτῶν, εἶπεν. ἀφ' ἐμοῦ με ἔσας. ὁ γὰρ διδὼς ὑπομένειν τὸ πρὸς δώσει καὶ χωρεῖς τῆς ὑμῶν ἐκ τῶν ἡλίων ἀσφαλείας, ἀσφάλτως ἐπιμένειν τῇ πυρᾷ. οἱ δὲ ἐκατέλυσαν, περὶ τῶν αὐτῶν. ὁ δὲ ἐπίσω τὰς χεῖρας ποιήσας, καὶ περὶ τῶν δεξιῶν ὡς περὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀναφύμενης ἐκ μεγάλης ποιμνίας ὁλοκαύτωμα δεξιὸν Θεῷ πάντοτε κράτος, εἶπεν ὁ τῶν ἀγαπητῶν καὶ ἐυλογητῶν παιδὸς σε Ἰησοῦ Χριστοῦ Πατρὸς, δι' ἧς τὴν περὶ σε ἐπίγνωσιν εἰλήφην. ὁ Θεὸς ἀγγέλων καὶ δυνάμεων, καὶ πάσης τῆς κτίσεως, πάντως τε ὅτι χεῖρας τῶν δικαίων οἱ ζῶσιν ἐνώπιόν σε, ἐυλογῶ σε ὅτι ἡξίωσάς με τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας ταύτης, τῆς λαβεῖν μέρους ἐν δριμύτι τῶν μαρτύρων, ἐν τῷ ποτηρίῳ τῶν Χερσῶν. εἰς ἀνάστασιν ζωῆς αἰωνίας. Ἰησοῦ Χριστοῦ τε καὶ σώματι, ἐν ἀφθαρσίᾳ πνεύματος ἁγίου ἐν οἷς περὶ δεχθῆναι ἐνώπιόν σε σήμερον ἐν θυσίᾳ πόνι καὶ περὶ δεκτικῇ, καθὼς περὶ τοῦτο ὡς περὶ φανερῶς καὶ πληρῶς ὁ ἀψύχης καὶ ἀληθινὸς Θεός. διὰ τὸ τοῦτο καὶ περὶ πάντων σε αἰνῶ, σε ἐυλογῶ. σε δοξάζω, διὰ τῆς αἰωνίας δεξιερῶς Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἀγαπῆς σου παιδὸς. δι' ἧς σοι σὺ αὐτῷ ἐν πνεύματι ἀγίῳ δόξα, καὶ νῦν καὶ εἰς τὰς μέλλουσας αἰῶνας Ἀμήν.

A quippe qui amphitheatrale spectaculum jam edidisset. Tunc omnes uno consensu acclamarunt, ut polycarpus vivus combureretur. Necesse enim erat ut visio illa, quam in cervicali viderat, impleteretur; tunc cum inter orandum illo ardere, viso ad fratres qui ipsum comitabantur conversus, prophetico spiritu dixit: vivum me comburi oportet. Ceterum hæc non citius à populo dicta quam facta sunt, cunctis ligna & sarmenta partim ex officinis, partim ex balneis incredibili celeritate comportantibus: præcipue verò Judæis alacri animo, ut solent, operam suam in id conferentibus. Exstructo igitur rogo, polycarpus omni veste deposita, ac soluto cingulo, calceos etiam sibi ipse detrahare tentabat: Quod quidem antea facere minime consueverat. Quippe cum singuli fidelium quotidie inter se ambitiose certarent, quisnam prior corporis ipsius cutem contingeret. Semper enim etiam ante canitiem, ob sanctioris vitæ honestatem ab omnibus cultus fuerat. Mox circumjecta sunt ei instrumenta, quæ ad feralem rogi apparatus fuerant. Cumque eum clavis affigere etiam vellent: Sinite me, inquit. Qui enim mihi vires dat ad ignis supplicium fortiter sustinendum, idem dabit, ut immotus rogo insistam. proinde ommissis clavis, vinculis duntaxat eum adstrinxerunt. Ille igitur manus post tergum connectens, & ad palum revinctus, tanquam aries quidam eximius ex magno grege delectus, qui gratissimum holocaustum omnipotenti offerretur Deo: pater, inquit, unigeniti & benedicti Filii tui Jesu Christi, per quem tui notitiam accepimus: Deus angelorum, & potestatum, & universæ creaturæ, omniumque iustorum qui vivunt in conspectu tuo: benedico te qui me in hunc diem, & ad horam hanc perducere dignatus es, ut partem caperem in consortio martyrum & in calice Christi tui, in resurrectionem vitæ æternæ animæ simul & corporis, in incorruptione Spiritus sancti. Inter quos quæso suscipiar hodie in conspectu tuo tanquam hostia pinguis & accepta, quemadmodum preparasti, adimplens ea quæ præmonstrasti verax deus. Quamobrem de omnibus te laudo, te benedico, te glorifico per sempiternum Pontificem Jesum Christum unigenitum filium tuum, per quem tibi una cum ipso in Spiritu sancto gloria nunc & in sæcula sæculorum, Amen.

Et cum Amen clara voce insonuisset, A precationemque compleisset, ministri quibus accendi ignis commissa erat cura, rogum accendunt. Cumque ingens flamma exarsisset, mira res visa est ab iis, qui eam videre meruerunt, & qui ideo reservati sunt ut aliis illam renuntiarent. Ignis enim forniciis speciem praebens, tanquam velum navis ventorum flatu sinuatum circum corpus martyris stetit. Quod quidem in medio positum, non ut caro assa videbatur, sed velut aurum aut argentum quod in fornace excoquitur. quippe odorem suavissimum quasi thuris alteriusve pretiosi aromatis, naribus nostris inhalantem hauriebamus. Postremo cernentes impii ac prophani homines corpus flammis non posse consumi, confectorem propius accedere ensimque altè in corpus adigere iusserunt. Quo facto tanta vis sanguinis effluxit, ut ignis prorsus exstingueretur, plebsque universa miraretur tantum esse discrimen inter infideles atque electos. Quorum ex numero hic certè unus fuit nostra aetate, Apostolicus & Propheticus Doctor, Catholicae Smyrnenis Ecclesiae Episcopus. Quicquid enim ille ore suo unquam protulit, aut impletum jam vidimus, aut scimus implendum. Verum invidus ille atque aemulus, & iustorum generi semper infestus nequissimus demon, cum insigne illius martyrium, vitamque ab ineunte adolescentia sine ulla reprehensionis labe transactam intelligeret, atque idcirco immortalitatis corona ipsum esse redimitum, & premium gloriosi certaminis sine controversia retulisse cerneret, operam dedit ne corpus illius a nostris auferretur: tametsi multi inter nos essent, qui id agere magnopere cupiebant, & sacro illius cadaveri communicare. Quidam igitur suggererunt Nicetæ Herodis patri, fratri autem Dalces, ut Proconsulem adiret moneretque ne cadaver illius donaret: ne forte, ut aiebant, relicto crucifixo hunc deinceps Christiani colere inciperent. Et isti quidem hæc dicebant, suggerentibus atque instantibus Judæis. Qui etiam nostros sollicitè observaverant, cum è rogo corpus auferre tentarent: stulti, qui ignorarent nos nec Christum unquam posse relinquere, qui pro salute omnium quotquot ex genere humano salvi futuri sunt, mortem pertulerit, nec alium quemquam colere. Illum enim utpote filium

ἀναπέμφαντο ὃ ἀπὸ τοῦ Ἀβελ, καὶ πῶς ῥώσαντες τὴν περὶ σενχλὴν, οἷ τε πυρὸς ἀνθρώποι ἔξῃσαν τὸ πῦρ. μεγάλης ὅτι καὶ μὴ φάσκει φλογὸς, θαύμα εἶδομεν οἷς ἰδόντες δόξαν. οἱ καὶ ἐτήρηθησαν εἰς τὸ ἀναγείλαι τοὺς λοιποὺς τὰ χρομόρια. τὸ γὰρ πῦρ καμάρει εἶδομεν ποιεῖσαν, ὥστε οὐθὺν πλοῖα καὶ πνεύματα πηρεμνῆς, κύκλῳ περικυκλῶν, σὲ τὸ σῶμα τὴν μαρτυρίαν, καὶ ἦν εἰς μῦσον ἔχων ὡς καὶ καὶ καὶ καὶ, ἀλλ' ὡς χρομόρια καὶ ἀεγρῶς ἐν καμίνῳ πυρεμνῶν. καὶ ἡ εὐωδία τοσαύτης ἀντελαβόμεθα, ὡς λυσιπώτερον πνέοντο, ἢ ἄλλῃ πνὸς τῶν ἡμῶν ἀρμάτων. πέρας γοῦν ἰδόντες οἱ ἀνομοὶ καὶ δυνάμειον τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς πυρὸς δαπάνῃ, ἐκείλυσαν περὶ σενχλὸν καμάρειαν, ἀντελαβόμενα τὸ ξίφος. καὶ τὸ τοιοῦτον, ἔξῃσαν πᾶσι τοῖς αἵματι, ὥστε καὶ τὰς εἰσάγει τὸ πῦρ, καὶ θαυμάσαι πάντα τὸν ὄντα, εἰ τοσαύτη περὶ διαφορὰ μέγα ἐστὶν τῶν ἀπίστων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν ὧν εἰς καὶ ὅτι γέγονε ὁ θαυμασιώτατος, ἐν τοῖς κατ' ἡμᾶς χρόνοις διδάσκαλος Ἀποστολικὸς καὶ Προφητικὸς χρομόριος. Ἐπίσκοπος τῆς ἐν Σμύρῃ καθολικῆς ἐκκλησίας. πᾶν γὰρ ῥῆμα ὁ ἀφῆκεν ἐν τῷ σῶματι, καὶ ἐτελειώθη καὶ τελειωθῆσαι ὁ ἄνθρωπος καὶ βασιλεὺς καὶ ποιητὴς ὁ αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς τῶν δικαίων, ἰδὼν τὸ μέγεθος αὐτῆς τῆς μαρτυρίας καὶ τὴν ἀπαρχὴν ἀνεπίλητον αὐτῆς πολυλείαν, ἐσεφανώμενον τὴν τῆς ἀσφαλείας σεφάνω, καὶ βραβεῖον ἀναντήρῃτον ἀπεινῶμενον, ἐπετῆδυσεν ὡς μὴ ὁ τὸ θαυμάσιον αὐτῆς ὑφ' ἡμῶν ληφθῆναι καὶ πᾶσι πολλῶν ἡπιθυμῶντων τὸ τοιοῦτον, καὶ κοινωνῆσαι τῇ ἀγίᾳ αὐτῆς (καρτίᾳ). ὑποβαλὼν γὰρ πινε Νικήτην τὸν τῆς Ἡρώδους πατρός ἀδελφὸν ὁ Δάλκης, ἐντυχὲν τῇ ἡγεμονίᾳ, ὥστε μὴ εἶναι αὐτῆς τὸ σῶμα, μὴ φησὶν, ἀφῆκεν τὸν ἐσαυρωμένον, τὸτον ἀρξάναι εἶναι. καὶ ταῦτα εἶπον, ὑποβαλόντων καὶ ἡμιχρυσάντων τῶν Γεραίων, οἱ καὶ ἐτήρησαν μὴ λόντων ἡμῶν ἐν τῇ πυρὶ αὐτὸν λαμβάνειν. ἀγνοῦντες ὅτι ἔτε τον Χρυσὸν ποτὲ καταλιπεῖν δυνήσόμεθα, τὸν ὑπὲρ τῆς τῆς παντὸς κόσμου τῶν σωζομένων σωτηρίας παρόντα, ἔτε ἑτερόν τινα εἶναι. τὸτον γὰρ ὅτι ὄντα τοῦ Θεοῦ, περὶ σωζομένων

τὰς ὁ μαρτυρίας, ὡς μαθητὰς ἔχεις καὶ
μυητὰς, ἀγαπῶμεν ἀξίως, ἕνεκα εὐνοίας
ἀνυπερέλτης τῆς εἰς τὸν ἰδίον βασιλεῖα καὶ
διδασκαλὸν ὡν ἡμεῖς συκοινώ-
μετε καὶ συμμαθητὰς ἡμεῖς. ἰδὼν οὖν ὁ
ἐκατοντάρχης τὴν τῇ Ἰουδαίων ἡγομένην
φιλονεμίαν, θείας αὐτὸν ἐν μέσῳ, ὡς ἐβό-
αυτοῖς, ἔκαστεν. ὥτως τε ἡμεῖς ὕστερον ἀνελό-
μηναι τὰ ἡμιώτερα λίθων πολυέλων καὶ
δοκιμώτερα ὑπερχυσιὸν ὅσα αὐτῷ, ἀπεθέ-
μεθα ὅπως καὶ ἀκόλῃσιν ἦν. ἔνθα ὡς δυνατὸν
ἡμῖν συναγομένοις ἐν ἀγαλλιάσει καὶ χαρᾷ,
παρέξει ὁ Κύριος. Ἀπτελεῖν τὴν τῷ μαρτυ-
ρίᾳ αὐτῷ ἡμέραν ἡμεῖς, εἰς τε τῶν προη-
ληκότων μνήμην, καὶ τῶν μελλόντων ἀσκη-
σίν τε καὶ ἐτοιμασίαν. τοιαῦτα τὰ καὶ τὸν
μακάριον Πολύκαρπον σὺν τοῖς δὲ Φιλα-
δελφείας δώδεκα, τῷ ἐν Σμύρῃ μαρτυρή-
σαντι. ὁς μόνος ὑπὸ πάντων μάλιστα μνη-
μονεύεται, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ἐν παντί
τόπω λαλεῖται. ταῦτα μὲν δὲ καὶ τὸν θαυμάσιον
καὶ ἀποστολικὸν Πολύκαρπον, τοιοῦτα καὶ ἡ-
ξίωτο τέλει, τῶν καὶ τὴν Συμεναίων ἐκκλη-
σίαν ἀδελφῶν, τὴν ἰσοεὶαν ἐν ἡ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ δὲ
μὲν αὐτῶν ἐπιστολῇ κατατεθειμένων. ἐν τῇ αὐτῇ
ὁ αὐτῷ γραφῇ, καὶ ἅλλα μαρτύρια
συνῆπτο καὶ τὴν αὐτὴν Σμύρναν πεπεσμένον
ὑπὸ τὴν αὐτὴν αἰσχρονομίαν τῆς τῷ Πο-
λυκάρπῳ μαρτυρίας. μετ' ὧν καὶ Μητρο-
δοτος τῆς καὶ Μαρκίωνα πλάνης, περὶ ἐ-
τεροῦ δὲ εἶναι δοκῶν, πυρὶ παραδοθεὶς ἀνή-
ρηται. τῶν γε μὴν τότε αἰσχρονομῶν μαρτύρων
ἡ ἐγνωρίζετο Πιόνιος. ὁ τὰς καὶ μέρους ὁμο-
λογίας, τὴν τε τετράλογον παρρησίαν, καὶ τὰς
ὑπερτῆς πίστεως ἐπὶ τῇ δὲ καὶ τῶν δὲ χόν-
των δὲ λογίας, διδασκαλικὰς τε δημηγο-
ρίας. καὶ ἐπὶ τὰς πρὸς τὰς ὑποπεπληρωτάς τῷ
καὶ τὸν διωκτὸν πειρασμῷ δεξιώσεις. ὡς α-
μυθίας τε αἰς ἐπὶ τῆς εἰρήνης τοῖς παρ' αὐ-
τὸν εἰσαφικνωμένοις ἀδελφοῖς παρεπθε-
το. αἰς τε ἐπὶ τέτοις ὑπόμεναι βασιάνες,
καὶ τὰς ἐπὶ ταύταις ἀλγυδόνες, καθη-
λώσεις τε, καὶ τὴν ἐπὶ τῆς πυρᾶς κατε-
ρίαν. τὴν τε ἐφ' ἅπασιν τοῖς αἰσχρονομῶσι
αὐτῷ τελούσῃ, πληρέστατα τῆς αἰ-
αὐτῷ γραφῆς αἰσχρονομίας, τὰς οἷς Φί-
λον, ἐπὶ ταύτην ἀναπέμψομεν, τοῖς τῶν

A Dei adoramus: Martyres verò tan-
quam discipulos & imitatores Domini,
merito amore prosequimur, ob exi-
miam ipsorum benevolentiam, quam
erga Regem ac magistrum suum decla-
rarunt. Quorum nos quoque confortes
ac condiscipulos fieri omnibus modis
optamus. Porro cum Centurio perti-
naciam Judæorum animadverteret,
corpus in medio collocatum, ut moris
est ipsis, concremavit. Atque ita nos
demum ossa illius gemmis pretiosissi-
mis cariora, & quovis auro puriora col-
ligentes, ubi decebat condidimus. Quo
etiam in loco nobis, si fieri poterit, con-
venientibus concedet Deus natalem
ejus martyrii diem cum hilaritate &
gaudio celebrare, tum in memoriam
eorum qui glorioso certamine perfun-
cti sunt, tum ad posteros hujusmodi ex-
emplo erudiendos & confirmandos.
Hæc de beato polycarpo, qui cum aliis
duodecim philadelphensibus apud
Smyrnam martyrio est coronatus. Qui
tamen solus omnium hominum memo-
ria ac fama præcipue celebratur, adeo
ut nomen ipsius ubique terrarum etiam
à Gentilibus commemoretur. Atque
hic exitus fuit admirandi illius & Apo-
stolici polycarpi: cujus ordinem ac se-
riem fratres Smyrnenfis ecclesiæ, in ea
quam diximus epistola memoriæ pro-
diderunt. Sed & alia martyria sub idem
tempus quo polycarpus passus est, apud
Smyrnam facta, in eadem epistola con-
junctim leguntur. In quibus & Metro-
dorus quidam qui Marcionis sectæ pre-
sbyter dicebatur, flammis consumptus
interiit. Celeberrimus quoque inter
reliquos ejus temporis martyres fuit
Pionius. Cujus singulas confessiones, ac
libertatem in dicendo, utq; coram po-
pulis ac præsidibus pro fidei nostræ de-
fensione peroraverit: conciones item
de institutione fidei, præterea cohor-
tationes, atque invitationes ad eos qui
persecutionis tempore lapsi fuerant: al-
locutiones etiam & consolationes quas
in carcere positus adeuntibus ipsum fra-
tribus adhibuit; quæ super his tormen-
ta, quantosque dolores sustinuerit: cla-
vorum insuper confixiones, & mirabi-
lem in medio rogo constantiam: mor-
tem denique ipsam quæ cuncta illa mi-
racula sublecuta est, si qui volent co-
gnoscere, eos ad epistolam de illius
martyrio uberrime conscriptam aman-
damus, quam nos in opere de priscis
martyribus quorum passiones collegi-

mus, ordine suo inferuimus. Aliorum A
præterea qui in urbe Asiae Pergamo sub
id tempus martyrium passi sunt, acta
etiamnum circumferuntur, Carpi vi-
delicet, Papuli, & mulieris cuiusdam
Agathonicae: qui post multas atque il-
lustres fidei nostrae confessiones glorio-
so exitu consummati sunt.

CAPUT XVI.

Quomodo Iustinus Philosophus religionem Chri-
sti Romæ prædicans martyrium meruit.

Huc refer
Niceph.
c. 32. l. 3.

Idem temporibus & Iustinus, cujus
suprà mentionem fecimus, cum al-
terum librum pro fidei nostrae defen-
sione Imperatoribus superius memo-
ratis obtulisset, sacro martyrio exor-
natus est fraude ac machinationibus
Crescentis Philosophi, qui vivendira-
tionem prorsus convenientem ac re-
spondentem Cynicæ appellationi æ-
mulabatur. Quem cum ille disputans
audientibus plurimis convicisset, tan-
dem veritatis illius quam prædicave-
rat, præmium martyrio consecutus
est. Hunc autem exitum vitæ, idem
ille veræ sapientiæ studiosissimus secta-
tor, in supradicto Apologetico apertè
prout erat ipsi propediem eventurus,
prædicat his verbis: Ego etiam exspe-
cto ut ab aliquo eorum qui Philosophi
appellatur, insidiis appetar, & inner-
vum compingar: ab ipso forsitan Cre-
scente, veræ Philosophiæ ignaro, &
vanitatis potius quam veritatis ama-
tore. Neque enim Philosophi voca-
bulum meretur, qui de rebus, quas
prorsus ignorat, publicè loqui, & Chri-
stianos impios ac profanos affirmare
non dubitat, quò gratiam capter plebe-
culæ: errans omnino. Si enim cum do-
ctrinam Christi nunquam legerit, eam
tamen suggillat, profectò nequissimus
est, & vulgi hominibus multò deterior,
qui plerumq; cavere solent ne de iis re-
bus loquantur quas ignorant, neve fal-
sum testimonium proferant. Si verò
cum eam doctrinam legerit, majesta-
tem illius minime intellexit; aut si in-
tellexit quidem, verum ita ut dixi se ge-
rit, ne fortè eum Christianum esse ho-
mines suspicentur, longè adhuc igna-
vior pejorque judicandus est; quippe
qui popularibus atque infanis opinionibus,
metuque inferiorem se esse fateatur.
Neq; verò illud ignorare vos velim
Augustissimi Imperatores, me cū mul-
tas hujusmodi interrogationes ei pro-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣ΄.

Ὅπως Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος τὸν Χριστὸν ἔδειξεν ὅτι τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέης Διαθήκης ἐκτελεστικὸς ἦν.

ΚΑΤὰ τὰς τρεῖς καὶ ὁ μικρὸς πρὸς τοὺς
μὴν δηλωθεὶς Ἰουστίνος, δεύτερον ἔγραψε
τῷ καθ' ἡμᾶς δογματῶν βιβλίῳ ἀναγ-
νοῖς δεδηλωμένοις ἀρχαῖς, θείῳ καὶ ἀν-
τιμεταμαρτυρίῳ, φιλοσόφῳ Κρίσκῳ, τῷ
Φερώνυμον ὃ ὄδῳ τῇ κυνικῇ ἀποσημα-
βίον τε καὶ τρεῖς ἐξήλθε. τῷ ἐπεὶ ἐλθὼν αὐ-
τῷ καὶ ἀρετῶν ἐπέειπε πλεονάκειν ἐν τοῖς
λόγοις ἀκροατῶν παρόντων ἐβύνας αὐτῷ
τὰ νικητήρια τελούτῳ ὑπὲρ ἧς ἐπεείδετο
ἀληθείας, διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ καὶ αὐτῷ
ἀνεδήσατο. τὸτο ὃ καὶ αὐτὸς ὁ ταῖς ἀν-
θείαις φιλοσοφῶντα, ἐν τῇ δεδηλωμένῃ
ἀπολογία σαφὲς ἔτιω, ὥστε ὅτι καὶ ἐμὲ
λέν ὅσον ἔγωγε αὐτὸν συμμέσσηται, καὶ
λαβὼν ἀποσημαίνει τέτοις αὐτοῖς τοῖς
μασί. καὶ γὰρ οὕτω πρὸς δοκῶ ὑπὸ πᾶσι
ὀνομασμένων ἐπεβελυθῆναι, καὶ ἐξυλῆναι
ἡναγῆναι ἢ καὶ ὑπὸ Κρίσκῳ τὴν ἀφ' ἑ-
σώφου καὶ φιλοκόμπου. ἐγὼ φιλόσοφος
πᾶν ἄξιον τὸν ἄνθρωπον, ὡς γε αὐτῶν μὴ ἐπὶ
λαϊκοῦ καὶ ἀμαρτυρεῖ, ὡς ἀθέων καὶ ἀ-
θέων χριστιανῶν ὄντων, πρὸς χάριν καὶ ἡδονὴν
τῶν πολλῶν. πεπλανημένῳ τὸτο πρὸς
Διον. εἴτε γὰρ μὴ ἐντυχὼν τοῖς τῷ Χριστῷ
δάμασι κατὰ τὴν ἡμῶν, παμπόνηρος
καὶ ἰδιωτῶν πολλῶν χείρων, οἱ φυλάττειν
πολλάκις αὐτῶν οὐκ ἐπίσταται, διαλέγε-
σθαι καὶ ψευδομαρτυρεῖν. καὶ εἰ ἐντυχὼν
μὴ σιωπῇκε τὸ ἐν αὐτοῖς μεγαλεῖον, ἢ σι-
νείς, πρὸς τὸ μὴ ὑποπυθῆναι τοιοῦτον
ταῦτα ποιεῖ, πολὺ μάλλον ἀγχιότης καὶ παμ-
πόνηρος, ἰδιωτικῆς καὶ ἀλόγου δόξης καὶ
φόβου ἐλάττων ὢν. καὶ γὰρ αὐτῶν αὐτῶν
καὶ ἐρωτήσας αὐτὸν ἐρωτήσεις τινὰς τῶν
αὐτῶν, μαθεῖν καὶ ἐλέγχειν ὅτι ἀληθῆς
μὲν ἦν.